

CV

Michał Sachanbiński urodzony 20 stycznia 1939 roku w Szepitówce, woj. Żytomierskie, syn Rostysława Sachanbińskiego i Anny Bezwierchniej.

Wdowiec.

Edukacja:

Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prus w Żarach (1956)

Uniwersytet Wrocławski (1956-1962), dyplom magistra geologii

Studium podyplomowe zakresu mineralogii i petrografii surowców mineralnych na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (1970)

Stopnie naukowe:

Uniwersytet Wrocławski – dr nauk przyrodniczych (1971)

Uniwersytet Wrocławski – dr habilitowany nauk przyrodniczych (1981)

Tytuły naukowe:

Profesor nadzwyczajny nauk przyrodniczych (1989)

Badania naukowe:

Dorobek naukowy liczy 152 publikacje naukowe w tym 1 książka oraz 5 książek współautorskich. Ponadto 51 prac popularnonaukowych.

W dorobku naukowym można wyróżnić kilka kierunków:

Mineralogia:

Znalezienie i opisanie mineralizacji apatytowej w Górach Sowich (1964).

Wspólnie z J. Janeczkiem opisanie pierwszego w literaturze światowej wystąpienia stilpnomelanu w pegmatytach magmowych.

Opisanie (wspólnie z J. Janeczkiem) mineralogii pegmatytów berylonośnych w granicie z Siedlimowic.

Wspólnie z A. Micykiem udokumentowanie jedyne w Polsce złoża talku i wermikulitu w Wirach.

Geochemia:

Wniósł pewien wkład do znajomości geochemii skał magmowych i wylewnych Obszaru Przedśudeckiego. Problematyce tej poświęcono kilka współautorskich prac.

Od 1980 roku razem z fizykami Marianem Szuszkiewiczem i Janem Chojcanem wykonano szereg pionierskich prac z zakresu zastosowania anihilacji pozytonów do badania mikroporowatości (poniżej 5A) minerałów.

Od początku działalności naukowej z inspiracji swego Mistrza prof. Maślankiewicza zajmuje się mineralogią kamieni szlachetnych i ozdobnych.

Pierwsze wyniki badań tych kamieni były przedstawiane na posiedzeniach naukowych Polskiego Towarzystwa Mineralogicznego i Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.

Włączył się w nurt kolekcjonerstwa minerałów organizując w 1964 roku we Wrocławiu w salach zakładu Mineralogii i Petrografii UWr pierwszej w Polsce giełdy minerałów.

W roku 1970 opisał beryl i akwamaryn z Karkonoszy, a w roku 1976 opublikował artykuł w Przeglądzie Geologicznym pt. „Krajowe, naturalne surowce jubilersko-ozdobne”, przedrukowany w roku 1978 w Zeitschrift der Deutschen Gemmologischen Gesellschaft.

Podsumowaniem pierwszego etapu badań minerałów Dolnego Śląska było opublikowanie w roku 1979 monografii pt. „Kamienie szlachetne i ozdobne Śląska”.

Liczącym się osiągnięciem gemmologicznym jest opisanie wspólnie z A. Płatonowem i P. Wróblewskim pierwszego w świecie występowania naturalnego prasiolitu (1992).

W roku 1984 wspólnie z J. Kryzą i J. Janeczkiem udokumentowano złoża agatów w rejonie Nowego Kościoła (Góry Kaczawskie).

Do ważnych osiągnięć należy także opisanie w roku 2008 (wspólnie z K. Łobosem i T. Pawlikiem) wystąpienia nefrytu w kamieniołomie serpentynitu w Nastawicach.

Podsumowaniem wieloletnich badań mineralogii chryzoprazu było wystąpienie na sesji 27 Międzynarodowego kongresu Geologicznego w Moskwie w roku 1984.

W roku 2025 wspólnie z M. Kulebą wydaliśmy monografię chryzoprazu („Chryzopraz - polski kamień szlachetny”).

Od ponad 40 lat prowadzi badania petroarcheologiczne.

Badania te doprowadziły do obalenia panującego do 1978 roku poglądu iż wszystkie znajdowane w średniowiecznych grodach Polski zachodniej wyroby z kamieni szlachetnych i ozdobnych pochodziły z importu.

W pracach napisanych wspólnie z archeologiem prof. Józefem Kaźmierczykiem udowodniliśmy, że duża część z tych kamieni pochodzi ze złóż dolnośląskich.

W roku 1988 brał udział w Komisji pod przewodnictwem prof. Aleksandra Gieysztor, badającej klejnoty monarsze ze Skarbu Średzkiego. Efektem tych badań jest między innymi rozdział pt. „Kamienie szlachetne w klejnotach monarszych ze Środy Śląskiej” w monografii „Klejnoty monarsze. Skarb ze Środy Śląskiej. Wrocław 1996”.

Zastosowanie metody spektroskopii ramanowskiej pozwoliło na określenie pochodzenia prehistorycznych wyrobów z kryształu górskiego i bursztynu znajdujących w wykopaliskach archeologicznych na Dolnym Śląsku.

Pod koniec XX wieku zajął się badaniem bursztynów wraz z zespołem złożonym z mineraloga, chemików i fizyków. Zespół ten wykonał po raz pierwszy w Polsce kompleksowe badania właściwości fizyko-chemicznych bursztynu bałtyckiego oraz z kopalń w Bełchatowie i Jaroszowie. W bursztynach tych po raz pierwszy 3 nowe związki organiczne.

Kierował czterema projektami badawczymi.

Jeden z nich, Grant KBN nr 604589101-1991-1994, pt. „Mikrostruktura minerałów w świetle badań metodą anihilacji pozytonów (PAS) został oceniony jako znakomity.

Wyniki swoich badań naukowych przedstawiał między innymi na Kongresach Międzynarodowej Asocjacji Mineralogicznej (IMA) w Nowosybirsku (1978),

Orleanie (1980), Warnie (1982), Pizie (1994) i Toronto (1998) oraz na Międzynarodowych Kongresach Mineralogii Stosowanej (ICAM) w Warszawie (1996) oraz w Getyndze (2000).

Swoje kwalifikacje naukowe pogłębiał na stażach zagranicznych, w roku 1972 na Państwowym Uniwersytecie Moskiewskim im. Łomonosowa (7 miesięcy), stypendium Rządu Polskiego, stypendium DAAD w Getyndze (2 miesiące, 1986) oraz Niemieckim Centrum Gemmologicznym w Idar Oberstein (1 miesiąc). W roku 1989 przebywał 1 tydzień w Instytucie Mineralogicznym Wolnego Uniwersytetu w Berlinie.

Prowadził też wykłady gościnne na Uniwersytecie Petersburskim (1995) oraz na Uniwersytecie w Brnie (1995).

Aktywność społeczna po studiach:

Inicjator i współzałożyciel Muzeum Mineralogicznego Uniwersytetu Wrocławskiego.

Inicjator i współzałożyciel oraz wieloletni Rektor Szkoły Wyższej Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu.

Współzałożyciel oddziału dolnośląskiego Polskiego Towarzystwa Mineralogicznego, członek Zarządu Głównego (1979-2001) oraz Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.

Przewodniczący Komisji Nauk o Ziemi Wrocławskiego Oddziału PAN (1992-2023)

Przedstawiciel Polski w Komisji Muzealnej Międzynarodowej Asocjacji mineralogicznej (IMA) (1978-2007)

Członek Państwowej Rady Ochrony Środowiska (1988-1992)

Członek Komitetu Nauk mineralogicznych PAN (1981-1990)

Członek Rady Naukowej Muzeum Ziemi PAN (1982-2023)

Członek Rady Geologicznej przy Ministrze Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (1989-1992)

I Sekretarz PZPR Komitetu Uczelnianego Uniwersytetu Wrocławskiego (1981-1983)

W ramach popularyzacji mineralogii od 24 lat przewodniczy sądowi konkursowemu na najlepszą kolekcję minerałów w ramach imprezy Lwóweckie Lato Agatowe w Lwówku Śląskim.

Zorganizował 5 międzynarodowych Szkół Fizyki Minerałów oraz 4 międzynarodowe sympozja gemmologiczne.

Praca dydaktyczna:

Uniwersytet Wrocławski (1964-2008) wykłady i ćwiczenia z mineralogii i geochemii oraz gemmologii.

WSRAIZ we Wrocławiu (2004-2023) wykłady i ćwiczenia z kamieni szlachetnych i ozdobnych oraz seminarium licencjackie.

Wypromował 7 doktorów oraz 52 magistrów geologii, a także 32 licencjatów.

W kwietniu 2003 roku Międzynarodowa Asocjacja Mineralogiczna (IMA) nadała nazwę berylosachanbińskit – Na nowo odkrytemu w polskich Sudetach minerałowi.

Pełnione funkcje:

Kierownik Muzeum Mineralogicznego im. Kazimierza Maślankiewicza i Zakładu Gemmologii Uniwersytetu Wrocławskiego (1975-2003).

Dyrektor Instytutu Nauk Geologicznych UWr (1988-1990), (1996-2003)

Prorektor Uniwersytetu Wrocławskiego (1984-1987)

Rektor Szkoły Wyższej Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu (1992-2023)

Odznaczenia:

Medal zasłużonego działacza Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich (10.03.1966)

Odznaka Budowniczego Wrocławia (15.10.1967)

Odznaka 1000-lecia Państwa Polskiego

Honorowa odznaka ZSP

Brązowy Krzyż Zasługi (27.04.1970)

Złoty Krzyż Zasługi (15.09.1977)

Medal społecznego ruchu popularyzacji nauk o ziemi Polskiego

Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi (26.09.1983)

Złota odznaka „Za pracę społeczną dla miasta Krakowa” (28.12.1984)

Srebrna odznaka „Zasłużony dla Polskiej Geologii” (25.11.1982 oraz 2005)

Medal 40-lecia Polski Ludowej (22.07.1984)

Medal Uniwersytetu im. J.E. Purkiniego w Brnie (1983)

Medal im. Józefa Morozewicza za zasługi dla rozwoju nauk mineralogicznych (2003)

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (25.09.1985)

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (06.04.2000)

Medal Komisji Edukacji Narodowej (14.10.1987)

Złoty Medal im. Jana Kilińskiego (2005)

Złoty Medal Uniwersytetu Wrocławskiego (1997)

Wyróżnienia:

Nagroda Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki III stopnia za pracę doktorską (1971)

Nagroda Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki III stopnia za pracę habilitacyjną (1981)

Nagroda Ministra Edukacji Narodowej indywidualna III stopnia z tytułu osiągnięć dydaktycznych (1988)

9 Nagród Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych lub działalność organizacyjną

Dyplom. Nagroda indywidualna Fundacji Ogólnopolskiej Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego za wspaniałe osiągnięcia działalności na rzecz ZSP oraz wybitny wkład w rozwój polskiej mineralogii i gemmologii (Warszawa 2023)

Aktywność społeczna podczas studiów:

Przewodniczący Rady Uczelnianej ZSP Uniwersytetu Wrocławskiego (1960-1962)

Sekretarz Rady Okręgowej ZSP we Wrocławiu (1962-1963)

Vice-przewodniczący Rady Okręgowej ZSP we Wrocławiu (1963-1965)

Członek Głównej Komisji Rewizyjnej ZSP (1963-1965)

Członkostwo w Stowarzyszeniach:

Polskie Towarzystwo Geologiczne

Polskie Towarzystwo Mineralogiczne

Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi

Niemieckie Towarzystwo Gemmologiczne

Aktualne zainteresowania badawcze:

Barwa minerałów

Kropki kwantowe

Języki obce:

niemiecki, rosyjski, angielski